

რედაქცია

გაზეთის რედაქცია თბილისში, ვაჟა-ფშაველას ქუჩის 11-ე კმ-ზე.

ხელის-მომწერა

ქუჩის 11-ე კმ-ზე, ვაჟა-ფშაველას ქუჩის 11-ე კმ-ზე, ვაჟა-ფშაველას ქუჩის 11-ე კმ-ზე.

დროების უანი:

წლის... 9 მან. ხმის თვის... 3 მან. თვის... 5 მან. ერთი თვის... 1 მან.

დროება

გამოდის ყოველ-ღამე ორშაბათს გარდა

უანი განცხადებისა

ღამის ხმით, ხმის 1 კმ-ზე... განცხადება... განცხადება... განცხადება...

გაზეთის რედაქცია თბილისში, ვაჟა-ფშაველას ქუჩის 11-ე კმ-ზე.

თავადნი ივანე, ალექსანდრე და დავით მსტატუს ქანი მრის-თაენი, ქანიდა მთავარ მსტატუს ასული ზაქარიაძისა, ანასტასია მსტატუს ასული ავილახ-მარისა, გულითაღს მწუხარე-ბით აუწყებენ—რა გარდ-ცვალი-

ახალი მზარხოსის ჩამოსვლა

შაბათს, 2 ოქტომბერს, თერთმეტი წლის ნახევარზე მცხეთიდან კარგით მობრძანდა ახალი მზარხოსი არხი-სკოპოსი პავლე მუშვეთის წმ. მი-

სონის სობოროს კარებში დახვდა მათი მფლობელის სასულიერო სემი-არის რექტორი არხიმანდრიტი მი-

მრევლის ფელტონი, ნაკტამი.

გამოს-გველი

(მოხროსი)

იგო მორჩა და სრულიად განთა-ფრთხილდა თავის კრილობისაგან, ის-თვის ამხანაგებით დღე დღეზედ გზა-

სტუმრებო ჯარიახს ხატობა, იქ უნდა წავიდე სალოცავად-მეტი კი არ წამოხვალთ?

რაისთვი არა, წამოვალთ. უპა-რამა ამხანაგების მაგიერადაც.

იქ კი დღეობა იცის, ახლო-მდებარე სოფლის ქალები სულ იქ-მდებარე; ლხინი, თამაშობა იქნება.

წავიდეთ, წავიდეთ. დაუმატა-რამ, რომელსაც უხაროდა რომ-მის რითიმე გაერთობდა.

*) ის „დროება“, № 206.

კარებში გზარხოსი, უთხრა მას სიტყვა.

რექტორმა გამოხატა თავის სიტყვა-ში მრავალი ტანჯვა საქართველოს ეკლესიისა; მისი მშვენიერი მღვთა-რეობა ძველი დროისა და ეხლანდელი სამწუხარო მღვთარეობა. მაინ-სენა, რომ ამ ეკლესიის სასარგებ-ლოდ მისი წინა-მოდგელები ბევრ-ზრუნავდნენ, მაგრამ მათ ყველა საქმე არ შეუძრულა და თუმცა დაუწყ-ყათ ზოგიერთი საქმე არ დაკლით-მათი შესრულებაო. ზამოაცხადა იმე-ლი, რომ ის (ახალი მზარხოსი) შე-ასრულებს მათ დაწყებულ საქმეებს და მათ რაც ვერ გააკეთეს, იმედია ეს-ასრულებს. მსთხოვ ღმერთსა და წმ. ნინოსა, სთქვა მამა მისილიმა, რომ შემწე იყოს თქვენი თქვენის დიდის მოვალეობის აღსრულებაშიო. ჩვენ ვიცით თქვენი დიდი ნაყოფიერი სამ-სახური ბესარაბიაში და ღმერთმა მოგცეს შემწეობა, სიბრძნე სოლო-მონისა, სიმზნე ღვთისისა და ძალა არონისა, რომ კეთილად აგვსრულე-ბინოსთ თქვენი მოვალეობაო.

ამ სიტყვაზე ახლმა მზარხოსმა უთხრა, ვეცდები, რომ ჩემი მძიმე მოვალეობა შევასრულო რიგიანად, მაგრამ ამისთვის საჭიროა ყველანი დამხმაროთ და, ღვთის შეწვევით და ჩემის სამწყსოს დახმარებით, ბევრს რამეს მოვახერხებო.

ამ დროს პატარა ბიჭმა შენიღბიანა რგვალა „სიტრო“, რომელზედაც ელაგა მოხარული ხორცი, ერბო-კვერცხი, ყველი და გარს მოწყობილი მჭადი.

იმათ ისახარეს და მოეზადნენ ჯა-რიახის ხეობაში წაასვლელად, სადაც მამამდიანთ უნდა ედღესასწაულათ წმიდა ბიორგის დღესასწაული. მდეს-მე ამ ხალხს, მართლ-მადიდებელს ქრისტიანებს, ავშენებინათ აქ საყდა-რი და ესრულებინათ მართლ-მადიდე-ბელთ წესი, მაგრამ ეამთა-ვითარებამ შესცვალა სარწმუნოება და მთელი ქრისტიანების სოფლები, რუსების ხელშიაც კი მამამდიანებო ხდებოდ-ნენ.*

მთელი სოფელი მოძრაობაში იყო. შოველ ადგილას ბლოდა საკლავები ჩამოყვანილი მთებიდან; აქა იქა დარ-ბოდნენ პატარა ბიჭები, დედა-კაცები ალაგებდნენ ქიშელებში (ტყვის ტო-მარა) ქალებს, ხშიადებს, ხაჭაპურებს

*) თითონ ამ სიტყვების დამწერი-ებობდა ქრისტიანებს ამ ხალხში, მაგ-რამ უკანასკნელს დროს მამამდიანთ სარ-წმუნოება მიიღეს.

მეზღვე მცირე პარაკლისი გარდა-ხადეს პარაკლისის გათავების და ხელ-მწეა მოხსენების შემდეგ ახალი მზარ-ხოსი დადგა ამბიონზე და გრძელი სიტყვა წარმოთქვა, რომელიც დახ-ლოებით იყო შემდეგი:

წილის განგებულებით და მთავრო-ბის ბრძანებით მოგსულივარ აქ უცხო-სამწყსოში, რომელ განგებასაც ყო-ველი კაცი უნდა ემორჩილებოდესო. მე არ შემოვბარულვარ აქ უცხო კა-რებში; მე მოვედი აქ წინა კარე-ბით. სრულებით არ მქონებია ახრად არა აუ აქ წამოვიყვლიყვი, არამედ სხვა რუსეთის ეპარხიაშიაც გარდასვლა არ მურდოა; მე დავსტოვე ჩემი სამ-წყსო... (აქ შეჩერდა და ტირილი მოუღდა; ერთ მინუტს ტირილი ნე-ბას რ აძლიედა სიტყვის თქმისას). მე დავსტოვე ჩემი საყვარელი სამწყსო, რომელსაც ისე შევეჩვიე, რომ ახრად არ მომდიოდა სხვაგან გადასვლა.

მე მოვედი აქ უცხო სამწყსოში. მაგრამ მე მოვედი მწყემსი კეთილი, რომელიც ნიდაგ მზად ვიქმნები და-ვიფარო სამწყსო კეთილად. ნიდაგ ვეცდები დავაყენო იგი კეთილ გზაზე. მეცდები, რომ მე შევიყვარო ჩემი სამწყსო და ჩემ სამწყსოსაც ჩემი ხმა ესმოდეს და მიცნობდეს. თუმცა შე-საძლებელი არ არის, რომ ყველას სახელი ვიცოდე და ყველას სახელით დაძახება შემეძლოს, მაგრამ იმედი

და სხვა ხორავს; კაცები აესებდნენ ლულით და შინაურის არყით ტიკებს და ჰქიდებდნენ ჯორებს, რომლებიც ისე მარდად დადიან მთებში. შმაწვი-ლი ვასათხოვარი ქალები კი, მორ-თულ-მოკაზმულნი დარბოდნენ ერთის მეზობლიდან მეორესთან, და თავიანთ მგვარებთან ერთად ყოფნის პირო-ბას სდებდნენ. შმაწვილი ბიჭები გა-მოსულიყვნენ და საწყაობს ზომად-ნენ იოფზედ, რადგანაც იცოდნენ, რომ იქ უმჭველად ნიშანში სროლა, აუცილებელი დროს გატარება ამ გვარს შემთხვევაში, გაიმართება და არწილები კი შინ შერცხვენინი არას დროს არ დაბრუნებულან.

მთელი ქართველებსაც გაეყარათ თა-ვითი თოფები და ისე გაეწმინ-დათ, რომ მზებედ სარკესავით ლაპ-ლაპებდნენ და აღმდინის სახეს აჩენ-დნენ.

იმართვის რომ შეგებნათ უფრო სალაქრო სამზადესში იყენენ, სანამ

*) თოფი ან დამახის გაყვას, მთა-ში იტყვიან რადუსაც ლუღას განსთავის-უფლებენ გონდახისგან, საღტყვისგან და კუღს კამოულებენ.

მაქვს დაახლოებულ პირების საშუა-ლებით სხვას ვაეცნობ და ამით და-ვაკმაყოფილო ყველა.

შემდეგ ამისა ილაპარაკა—თუ რო-გორ უნდა მოიქცეს კაცი კეთილი გზისადმი და რა უნდა ჰქმნას, რომ სასუფეველი დაიმკვიდროს. სამდღე-ლოებას სთხოვა დახმარება ამ ახალ ყანაზე საქართველოში მუშაობაში და საზოგადოდ ხალხს ურჩია გაიგონეთ დარიგება თქვენი მოძღვრებისა, რად-გან ეს სასარგებლო იქმნება თქვენ-თვის ამ ქვეყანაზე და საიქიოსაცაო.

მისმა სატყვამ ძლიერ კარგი შთა-ბეჭდილება მოახდინა ყველაზე...

შეხვედულებით ახალი მზარხოსი კარგია, ბევრად უსასიამოვნესი მისი მოადგილისა; ტანოვანია და მაღალი. თავზე თმა არა აქვს. სიტყვის თქმის დროს მიხვრია-მოხვრია მშვენიერი აქვს და ორატორული ნიჭიც ეტყობა. როგორც ეტყობა, გულ-კეთილი უნ-და იყოს და პირამთქმელი...

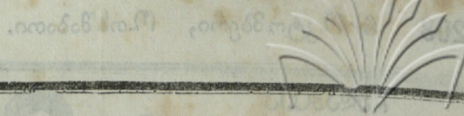
სხვა არაფერი არ შეგვიძლია ჯერ ესთქვათ რამე ახალ მზარხოსზე. სამ-ღვდელოება რალაცა შემინებულა სხვა-და-სხვა ხმებით, მაგრამ ეს ხმები, ვგონებთ, არ გამართლდეს.

მითი ზნე სჭირდათ ყველა ამ ახალ მზარხოსის მოადგილეებს და ღმერთსა სთხოვენ მრავალნი, ეს ზნე ამას არ ექმნეს. მზარხოსი არის არხივისკო-პოსი მართლისა და ძანეთისა და ეგ-

ხატობად მიმავალნი. მაგრამ ხატობა და დროს გატარება მთაში, არის საო-მარი ვარჯიშობა და მომზადება ბრძო-ლისთვის. აქ ეჩვევიან სროლას, სირო-ბლს, ცხენით და იარაღით აქა სცდიან ერთმანერთის ვაჟ-კაცობას და ხმარე-ბას, ამის შემდეგ გადიან მტერზედ. სწორედ ეს მიხვნი, რომ ისინი გა-მოდინ საომრად მოწყობილნი, გა-მართულნი და მომზადებულნი, შე-ჩვეულნი იარ-ღის ხმარებას და მომზა-დებულნი ამ შემთხვევისთვის საჭირო მომზადებისთვის.

ამისთვისაც იბრძოდნენ თავ-გადა-ღებით და გასაოცარის გამოცდილე-ბით ისინი, ეინც ისე აგრძნობინა-რუსებს ბრძოლის დროს.

ცხვრები შეავრთეს, მოუყენეს რამ-დენიმე საერთო მწყემსი და გაგზავ-ნეს; ხალხიც დაიძრა და ჯგუფ-ჯგუ-ფად გვარეულობად დაიყო. შმაწვილი ქ-ლები მორთულნი სხვა-და-სხვა ფერის მხიარულის ტანისამოსით, გა-ეადნენ წინ და მაღლის ხმით დაიწყეს გმირული, საომარი სიმღერა. შმაწვი-ლი კაცები, რომელნიც გვერდს მის-დევდნენ ყიფინით, ჭყივილით და თო-ფისა და დამახის სროლით ინთე-

ზარხოსი სრულიად საქართველოსა. ამისი წინამოადგილეები ნიადგ ცდილობდნენ მართო მართლისა და პანეთის სამღვდლოების მდგომარეობის გაუმჯობესებაზე და დასავლეთის საქართველოს სამღვდლოებაზე არაერთარი ყურადღება არ ჰქონდათ მიქცეული.

მართალია, დასავლეთის საქართველოს სამღვდლოებას ჰყავს საკუთარი ეპისკოპოსები, მაგრამ ამ ეპისკოპოსებს აქვსთ მინიჭებული უფლება მღვდლების და მთავარ-ღიაკენების კურთხევისა და ღიაკენების განწესებისა. რაიცა შეეხება დანარჩენ სამღვდლოების კეთილ-წარმატებას, სემინარიის გახსნას, ჯამაგირის დანიშვნას და სხვას ბევრს, უ-ფეზარხოსად არც ერთი ესეები არ მოხდება. დასავლეთ საქართველოს სამღვდლოებას იმედი აქვს, რომ ახალი ეგზარხოსი მამა იქმნება, კეთილი მწყემსი და მზრუნველი არა მართო თავის ეპარხიის სამღვდლოებისათვის, არამედ მრთელი საეგზარხოსო სამღვდლოებისათვისაცა. იმედი აქვსთ მათ, ამ მხარეს დაივლის, შეიტყობს ადგილობრივ მათ გაჭირვებას და მათ დალხინებას და ეცდება, რასაც მოკლებულნი იყვნენ ამ მხრის სამღვდლოებანი, აღუსრულოს.

მორმეტ მოციქულში ერთი იუდა ბამცემელი გამოერია. მასაკვირველი არ არის, რომ ამდენ სამღვდლოებაში ცუდი ზნის და მოქმედების კაცი არ გამოერიოს. იმედი, რომ ამისთანა ცუდი ზნის და ქცევის კაცების დანოსებს ყურადღება არ მიექცევა... იმედი, სამღვდლო კაცების გამოცდას ნამეტანი ყურადღება მიექცევა

ბოდნენ თვალ ყუყუნა მომღერალთ სიტყვებით და ესენი კი აქვებდნენ ამთა მტრებზედ; ცამდინ აპყავანდათ გულადნი, თავ-გადადებულნი ვაჟ-კაცნი, მაშინ, როდესაც მასხარად იგდებდნენ შშიშარებს და ლაჩრებს.

ძნელად დარჩებოდა ისეთი ყმაწვილი ბიჭი, თუ გინდ ის ბუნებით შშიშარაც ყოფილიყო, რომ არ აერთობოლის სურვილი მასში ამ ქალებს სიტყვებს, წამლის სუნს და თოფების გრილს, რომელსაც, ბანსავით, ყოყინა და ჰყივილი უერთდებოდა.

აქვე მისდევდნენ მთიელი ქართველები და ყურს უგდებდნენ გულს შემტაცებელს ხმას. შერ მოასწრობდა ერთი ჯგუფი სიმღერის გათავებას, რა წამს მეორე ჯგუფი დაიწყებდა, მერე მოჰყვებოდა მეორე, მესამე და ამ გვარად მიდიოდნენ ეს ნეტარ სანახი ხალხი, რომელთა დღეგრძელობა და ერთობა შემდგეში ისე უღმერთოდ დაამქრივა შეუზრალბელმა უგულლო ძალამ.

შემობინდა, როდესაც იმათ მიღწევს ერთს ველიანს გორას, რომელსადაც ოდესმე ბრწყინადა მშვენიერი ეკლესია, ეხლა ნანგრევ უპატრონო, გაოხრებული ათას ადგილს დაზარაულის კედლებით, მწარედ გულს უთუთქავდა მხანველს. ამგვარად ეტყო-

და ისეთი უსწავლელები არ იქმნებან ნაკურთხნი, როგორც ამ ორ ელიწადში ეკურთხნენ, სამწუხარად საქართველოს ეპარხიაში. აგრევე იმედი, პანტონის საქმეს ნამეტანი ყურადღება მიექცევა... ბევრი იმედი აქვს სამღვდლოებას ახალი ეგზარხოსისა და ღმერთმან ჰქმნას, რომ ეს იმედები არ გამტყუნებულყოფს.

დღიური

ზაზ. „მოლოსის“ უკანასკნელს ომერში დაბეჭდილია შემდგეი ტლევრამმა 28 გავლილ ენკენისთვის გაგზავნილი ტფილისიდან:

„ამისიამ, რომ ოსაც ძვეკასიი გამგეობის ახალი წესდების (რეფორმის) შედგენა ჰქონდა მინდობილი, ჯათავა თავის მუშაობა. სხვა-და-სხვა სამინისტროების წარმომადგენლები მიდიან აქედამ. თითონ კამისიაგან შედგენილი პროექტი კი გარდაცემული აქვს მთავარ-მმართველს თავ. ღონდუკოვ-ძორსაკოვს, რომელიც 15 დენობისთვის მიდის პეტერბურგში და ეს პროექტი თან მიაკვს.“

ჩვენ გავიგონეთ, რომ ახლანდელი მუთისის ლუბერნატორი ბ. მალაჭევი სტოვებს ამ თანამდებობას.

ამბობენ აგრეთვე, რომ ამ ლუბერნატორის ჩინოენიკი ბ. ზ. შაქტავაძე და მზურგეთის მაზრის უფროსი თ. მტია ღადიანიც გამაღობ სამსახურიდამაო.

შავის ზღვის ნაპირა ქალაქებიდამ ამბავი მოვიდა, რომ პირველი დეიონობისთვის დამწყებული სამას დღის

ბოდა, რომ აქ როდესაც სდულდა ქრისტიანობა, გაბრწყ ეებული ამ სარწმუნოების მართლ მასსახურეთ-გან, რომელნიც არაფერს იმურებდნენ სახარების სიტყვის გასაერცლებლად და ეხლა წარმომადგენდა დაკარგულს წასრულს.

საყდრის წინ დაცეული მოედანი, სწორედ საჯირითოდ იყო მოწყობილი. მშვენიერი წყარო, ცივი როგორც ყინული და წმიდა, როგორც დაუთოელი ბროლი, გამოჩუხჩუხებდა იქვე საყდრის ძირიდგან და ვადადიოდა ხევა, რომელიც მინდერს ერთი მხრიდგან მოჩანდა.

ხევის იქით ამართულიყო უზარმაზარი ხეები, რომელთა შუაც გაბმული მაყვალი და სვია, ისე ჩახეოდა იმათ, თითქოს გამაგებული მჯნური, რომელსაც სურვილი ვეღარ მოუკლავს

პინთო ცეცხლები, გაისმა ხმურობა, ყიჟინა და გაჩუმებულს ადგილებს თითქოს ერთბაშად გამოიდე და ერთბაშად ენა ამოიდგა; შორი მთები რამდენჯერმე იმეორებდნენ სიმღერას და ხმაურობას—თითქოს ბანს ადღევდნენ ამ თავისუფალს გულადობა. მაგრამ რამდენადაც ეს გაშეორებული ხმა შორდებოდა იმდენად უფრო ყრუდ და წყნარად მოისმოდა. მერე იქცეო-

განმავლობაში ისეთი ღელვაა შეს ზღვაზე, რომ გემები ვეღარ დადიანო.

ჩვენ შევიტყეთ, რომ საგინაშეილების მამულში ტფილისის მახლობლად, სოფ. ბოგეში ქვა-გუნდა (მარგანცი) და რკინა გამოჩენილა, და ერთი მთის ინჟინერთ-განი სცდილობს, რომ ვილაც უცხო კამპანიას, თუ არ მუქთად, ძალიან იაფედ მაინც ჩაუგდოს ხელში ის სიმდიდრე.

ჩვენი ქვეყანა მდიდარი სხვა-და-სხვა მადნეულობით და საზოგადოდ ვაფრთხილებთ მეპატრონეებს, რომ, უფულობის გამო, ნუ აჩქარდებიან და საშეილიშეილო საწყევარ საქმეს ნუ ჩაიდენენ; შარალაშეილების მადნებისა არ იყოს, სულ მუქთად ნუ დაჰკარგვენ საშეილიშეილო სიმდიდრეს. ბეიან იყოს და ღირსეულად, თორემ სულ-წასულობით უცხოელებს გაამდიდრებენ და ჩვენ კი მხოლოდ ჩალა დაგვრჩება ხელში. დალოცილი ინჟინერებიც, რასაკერე-ლია, მეპატრონეებს არ დაზოგვენ და საილამაც ცოტა რამეს ელიან, იქით ეცდებიან. სიფრთხილე მართებსთ ჩვენებურებს ამ ბატონ ოსტატებთან. ამასთან არ შეგვიძლიან ისიც არა ესთქვათ, რომ მთის ინჟინერების ვალდებულობა და დანიშნულება სულ სხვა არის და არა სხვა-და-სხვა კერძო კამპანიების დვენა—ჩვენ გვგონია, იმიტომ ეძლევათ იმათ ჯამაგირები, რომ კეთილად აასრულონ ის პროგრამა, რომელიც დახატულია ბ. აკადემიკოსის აბიხისაგან და არა მისთვის, რომ განზედ თვალი დაიჭირონ და ერთი-ორი გროშის გულისათვის ქვეყანა

და მორთოლარის ჩურჩულად და ბოლოს შორს, იკარგებოდა—ვინ იცის სად!

ცეცხლების შუქზედ სურათები გაბრწყინდა და უფრო მედიდური სახე დაიდა. შოველმა სულდგმულმა, ყოველმა არსებამ იცვალა ფერი და თვით ჩრდილოებმაც კი რალაცა საოცნებო ხასიათი მიიღეს.

შველანი დღესასწაულს ძმურად ულოცავდნენ ერთმანერთს; ერთი ბინიდან მიდიოდნენ მეორე ბინაზედ, ყმაწვილი ქალები სთავაზობდნენ სასმელს, ქალებს და თავისუფლად ეახუნჯებოდნენ ყმაწვილ ბიჭებს, რომელთაც სანატრელის ფიქრით აუძგერებდნენ გულს და აუჩუხჩუხებდნენ მღუღარე სისხლს.

ამ ღამეს ბევრმა ყმაწვილმა ბიჭმა დეთის ფიცი მისცა ყმაწვილს ქალს შერთვისა, ბევრმა ყმაწვილმა ქალმა შეჰფიცა, რომ ყოველს წუთს მზად არის გაიქცეს თავის სატრფოსთან და ეს ყველა ხდებოდა ისეთის სიწმიდით, ისეთის გულწრფელობით, რომ უპატრონო აზრს ადგილი არა ჰქონია.

ჩვენის ქალი ყველა მთის ხალხის ქალებზედ თავისუფალია და მისთვისაც ყველაზედ პატიოსანი. თქვენ ვერც ერთს უპატრონო ადგილს და

გასწირონ და ჩვენი სიმდიდრე უცხოელებს ჩაუგდოს ხელში, ათასის ხეობებითა და მეპატრონეების ვაბრიყვებით!

შოთილამ 27 ენკენისთვის გვეწერენ:

„მაგვიჭირვა საქმე ამდენმა ქარისხალმა: და ზღვის ღელვა-ღრიალმა. იმდენი იაფდრა, რომ შეიღობით არ დაბოლავდა: გუშინ მალთაყვის*) საწნაოზედ, შოთის მახლობლად, მისუ-ლან მთერალი ყაზახის რუსები და ცხენებით შეცვიენულან პარომზედ. პარომი უიმისოდაც საკმაოდ დაჰვირთული ყოფილა, მეპარომის ბევრი უყვირნია, პარომი დამძიმდაო, ღელვა არის და ცუდი ამინდიაო; მაგრამ მთერალს ყაზახებს ყურიც არ უგლიათ და არც პარომილამ გადასულან; შემოუკრამს ტალღა მძიმედ დაჭირთულის პარომისათვის და დაუძირავს პარომი. შვიდი კაცი დამღრჩვალა, მგერელი, 2 გურული და ორიც ყაზახი რუსები თავის ცხენებით.

„ძუდიანი ვარსკვლავი ჩვენსკენს ჩნდება 4 საათიდგან გათენებისას, საშინელი დიდი კუდი აქვს.“

ჩვენ მივიღეთ შემდგეი შენიშნვა გაზეთში დასაბეჭდად.

„ათას სამასის წლის განმავლობაში საქართველოს მართლ-მადიდებელ ეკლესიას განაგებდნენ ქათალიკოსნი, რომელნიც ირჩეოდნენ ამ თანამდებობაზე ეპისკოპოსთაგან, ეკურთხებოდნენ მცხეთის სობოროში და მტკიცდებოდნენ საქართველოს მეფე-

*) მალთაყვა ქეშვიდე ვერსუჯა ფითი-დამ, სადაც კაზახების ჩაერთვის ზღვას.

უპატრონო ცხოვრებაში ვერა ნახამთ იმას, თუმცა-კი კაცებთან ხუმრობისა თავისუფალი ქცევის ნება სრული აქვსთ. საკვირველია, რომ საყოველთაოდ გარყენილს და ზნეობით დამახინჯებულს კაცებს, რომელთაც ყველგან თავმოსაწონადა აქვს გამხდარი თავიანთი გარყენილება და სიამოვნებით კვეხლობენ თავიანთ ცხოვრებას—იქ ჩეჩნებში ვერა, იმ გაუნათლებელს და ველურს ხალხში (როგორც ჩვენ უყურებთ) ვერა ნახათ.

ჩეჩენს თუ შეუყვარდა ქალი, იმისთვის შეუყვარდება, რომ შეერთოს, თუ შესძულდა ცოლ-ქმარს ერთმანერთი ისინი ვაშორდებიან და ამ ვაშორებაში ბრალდებულია ჯარბას იხდის. ეს ყველა ხდება მეზობლების ბუქობით, შინაურად და მაშა სადამე მშვიდობიანად.

ისეთი უპატრონო ვინმე რომ გამოსულიყო, შეეცდინოს ქალი, მოეტყუოს, ათასობით ხანჯლის წვერი დაეშადა ერობის უღირსო წვერისთვის გულის გასაგმიოდ და ქალ-კეთის მოკვლის მეტი აღარა რჩებო-რა.

ესე მხიარულად მიდიოდა ხატობა იავას თავის ამხანაგებით ხან აქ იწვევდნენ, ხან იქ და როგორც სტუმ-

უკანასკნელი კათალიკოსი სა-
სულიწოდის იყო შვილი მეფე ირაკ-
ლი მეორისა ანტონ მე-II.

1801 წელს საქართველო შეუ-
ერთდა რუსეთს და ათის წლის შემ-
დე (1811 წელს) კათედრა კათალი-
კოსის გაუქმდა. მას აქვთ საქართ-
ვლოს ეკკლესიის გამგებელად ინიშ-
ონები ეგზარხოსები. პირველი ეგ-
ზარხოსი იყო 1811 წლიდან მიტ-
როპოლიტი მარლაამი—მრისთავი. მს-
გებულთ-მთავარი იყო უკანასკნელი
კათედრი, რომელიც განაგებდა სა-
სულიწოდის ეკკლესიას. ის გარდაიცვა-
და მასკოვში 1830 წელს. ამის
შემდეგ 71 წელიწადია, რაც ეგ-
ზარხოსად ინიშნებიან ეპისკოპოსნი
სასულიწოდის. შოვლად-სამღვდლო
საგანს, მართლისა და ძახეთის ეგზარ-
ხოსი, მას აქვთ არის მეცხრე:

„შაღლესის ნებითა რუსეთის იმ-
პერატორის ის მობრძანდა საქართვე-
ლოში პირველს ოქტომბერს. ამ დღეს,
რადგან ტაძრის დღესასწაული იყო,
მან სწირა მცხეთის სობოროში და
შეწირი ქადაგებაც სთქვა რუსულს
მთავრად.
„მეორე დღეს ის შემობრძანდა ქა-
დაგებულს და თაყვანი-სცა მათვეთის ეკ-
კლესიას, სადაც მას მიეგებნენ ეკკლეს-
იის დროშებითა.

„აქედან წაიძღვანა წინ ჯვარი
მობრძანდა სიონის სობოროში;
და დახვდა მას მთლად ტფილისის
სამღვდლოება და დიდ-ძალი ქართ-
ული ხალხი.

„ტფილისის მართლ-მადიდებელნი
ქრისტიანენი მოელოდნენ, რომ ყოვ-
ლად-სამღვდლო ეგზარხოსს ეტყოდ-
ნენ სულიერნი მამანი შესხმასა, მაგ-
რებს, ღვთისაგან მიცემულს, ყოვ-
ლის ღონის ძიებით ცდილობდნენ,
საბოლოო ვეცათ და წესიერად დახვედ-
როდნენ.

„მათენება მოაღწია, როდესაც ია-
ვამ და იმისმა ამხანაგებმა განაირე-
ბით გამოირჩიეს ადგილი და მიიძი-
ნეს. ღანარჩენი ღამის მთვედნენ
მოიქმნენ და აქა იქ მიწვნენ; ათას-
ში ერთს ადგილს თუღა მოისმოდა,
რომელიმე მოუსვენარის გამართე-
ბული სიმღერა.

„ღამე თბილი იყო და ცეცხლების
გამორიგება არ ეჭირვებოდათ, მით
უფრო რომ, მთვარის შუქმა შესცვა-
ლა ცეცხლის შუქი და ბუნების გა-
ჩინილმა მნათობმა დასძალა კაცის
მოგონილი სინათლე.

„ძობას და მუხიას დასძინებოდა, მა-
შინ როდესაც იავოს ისევ ეღვიძა და
ვერ მოესვენა; ისა ტრიალებდა თავის
აღლაზხედ, ოხვრამდა, ქმინავდა და არ
იყოფა რა ექნა, როგორ და რითი
მოესვენა. მთვარის შუქი, რომელიც
პირ-და-პირ თვალებში სცემდა, თით-
ქმის კიდევ უალერსებდა და კიდევ
გაჯერებდა, რადგანაც ეს აგონებდა
იმ ტკბილს და მწუხარებით სავსე ლა-
მებს, როდესაც ნუნუს თვალთ შეს-
ცქერდა და იმას შორდებოდა.
ამ საღამოს იმან ნახა ჯერედ გა-

რამ, საუბედუროდ, აღმოჩნდა, რომ
არც ერთ ქართველ მღვდელმა ერთი
სიტყვაც არ წარმოასთქვა; მათის თხოვ-
ნით მათ ნაცვლად უთხრა შესხმა
რუსულს ენაზე სემინარიის რექტორმა
არხიმანდრიტმა მისაილმა. ამ გარე-
შობებამ ცოტა არ იყოს რომ შეაწუ-
ხა და შეარცხინა ქართველი ხალხი
წინაშე ეგზარხოსისა. რიგი იყო, რომ
შესხმა ეთქვა ახლად მობრძანებულ
ეგზარხოსისთვის ვისმე ქართველ
მღვდელს, რადგან ის არის დანიშნუ-
ლი საქართველოს ეკკლესიის მმართველად.
ამ შემთხვევაში რუსისაგან
შესხმის თქმა ჩვენ სასულიერო წო-
დებსა სახელს უტეხავს. ეგზარხოსს
ჩვენ ქართველები უნდა მიეგებებო-
დეთ მოკითხვითა და კეთილის სიტყ-
ვა-პასუხითა ეკკლესიაში, რადგან ის
არის დანიშნული ჩვენის ეკკლესიის
გამგებ და კათალიკოსის მაგიერად. აქ
რუსის მიერ შესხმის თქმას ისრეთი
მნიშვნელობა არ ექნება მთავრობის
წინაშე, ვითარც ექმნება ქართველის
პირით გამოთქმულს. ნუ თუ დღესაც
საჭიროა რომ ქართველ მღვდელს
რუსულს ენის მთარგმნელი ჰყვანდეთ?
ნუთუ ამ 82 წლის განმავლობაში
მათ ვერ შეისწავლეს რუსული ენა,
რომ ეგზარხოსს შესხმა უთხრან და
რუსულს ენაზე მოიკითხონ?

„თუ ტფილისში რუსული ენის
უცოდინარნი მღვდელნი არიან, მაშ
რავა უნდა ეიფიქროთ სოფლის
მღვდლებზედ? თუ მართლაც ტფი-
ლისის ქართველ მღვდლებმა იმოდენ-
ნაც რუსული არ იციან, რომ ახლად
მობრძანებულ ეგზარხოსს მიეგებნენ
და მოიკითხონ, მაშ გასაკვირია, რას
აკეთებდა ეს ჩვენი ტფილისის სემე-

ურყენელი ხალხი, რომელიც გულ-
წრფელად დროს ატარებდა, რომელ-
თაც გულის მოძრაობის და კვლად,
თავისუფლად შეეძლო ამორჩევა იმი-
სი, ვინც-კი შეუყვარდებოდათ, მაშინ
როდესაც ის ისევ განდევნილი იყო
ბელისგან! ჩვენები ბედნიერები იყუ-
ნენ ის უბედურები, და ამან მოაგონა
ყველა უსამართლობა, გაცხოველებუ-
ლი კანონის დამცველთაგან, რომე-
ლიც იმას მი ყენეს; მოაგონდა ამდენი
წვალება, ტანჯვა, ძლის მიტანა იმა-
ზედ და გულმა დაუწყა ლევა.

— როდესაც ჩვენი ხალხიც ასე
ბედნიერი იყო, ასე გაურყენელი, მა-
შინ მოძმე მოძმეს არა დალატობდა!
იფიქრა იმან და გული აუღულდა.
„რად ავირიენით, რად ჩამოვარდა
ერთმანერთის სიძულელი, ჯიბრი?—
რაიქნა ხალხის ძალა, სიყვარული,
რისი ან ვისი ბრალია ჩვენი ასე დამ-
ხობა? ბაუბრინა იმას გულში და
მწარედ მაგრამ გრკვევით ჩაიცინა და
წარმოასთქვა:

„მაი რა დიდი ბრალია
შეარღენი ჰყავს ძერასა,
ბაუბრინდებ, წაუვა—
შორიდ-ლა უწყებს მზერასა.“
„მაგრამ გაუფრინდებ-ლა? მაი-
ფიქრა იმან და ვერე მწარედ წამო-
იძახა: „ვაი შენს მტერს!“

ნარია 82 წლის განმავლობაში, სა-
დაც რუსულს ენაზე ასწავლიან ყო-
ველ გვარ მეცნიერებს? თუ ეს ენა
არ იციან, მაშ როგორ ითვისებენ
საღმრთო მეცნიერებას? აქ ორში
ერთი უნდა იყოს: ტფილისის მღვდლე-
ბი ან ყველანი სემინარიაში კურს შე-
უსრულებდნენ არიან ან სემინარიაში
არც რუსულს ასწავლიან, არც ქარ-
თულს, და ასწავლიან მარტო ლა-
თინურსა და ბერძნულს.“

* * *
„ღვეანდელს „ძვე.კ.ში“ დაბეჭდი-
ლია პლექანდროვის სამასწავლო ინ-
სტიტუტის დირექტორის წერილი,
რომელიც სწერს, რომ „ღროება-
ში“ შეცდომით იყო დაბეჭდილი,
რომ ეთომც პლექანდროვის ინ-
სტიტუტში თათრის შაგირდებისათვის
თათრული ენის სწავლება შემოგვე-
ღოსო. თათრულ ენის სწავლება კი
არ შემოგვიღია, მხოლოდ თათრის
ყმაწვილებს იმათ სამღვთო წერილს
თათრულს ენაზე ვასწავლიათ...“

* * *
ბ. ძეგელის ლექციის თაობაზედ
ჩვენ მივიღეთ კიდევ შემდეგი შენიშ-
ნვა მუთისილამ:

„28 ენკენისთვის ხარახოვის თეატ-
რში წაიკითხა ლექცია ბ. ძეგელმა.
საგანი ლექციისა იყო „ღვით ბურა-
მიშვილის მნიშვნელობა ჩვენ ლიტე-
რატურაში.“ საზოგადოება ძრიელ
ცოტა დაესწრო: ათიოდ-მასწავლე-
ბელი, სამიოდე ქალი, რამოდენიმე
გინანზის მოწაფენი და ორიოდე მო-
ხელე პირნი შეადგენდნ მამენელებს.
ხალხის დაუსწრებლობა იმოდნად ტა-
როსს არ მიეწერება, რამდენადც,

ძობას, რომელსაც ძილში შეესმა
იავოს სიტყვები, გამოეღვიძა და უთხ-
რა:

— იავო, რას ჩადი, რაი მოგვე-
ლო?
— რაი ვიცი, არ მეძინების.
— მე რაილა იცი შასუხა გა-
ჯარებით ძობამ.—ძილის დროს—ძი-
ლი უნდა.
— რაი ექნა, მეც მინდა და თუ-კი
არ მეძინების?
— დახუტე თოლები და დაგეძინე-
ბის

მ სიტყვების შემდეგ, ძობა გად-
ბრუნდა მეორე მხარეს და ჩქარა და-
ვიდა, იავამ-კი კიდევ კარგა ხანს
იტილია, კიდევ კარგა ხანს ესაუბრა
თავს მოუსვენარს გულს და აზრებს,
სანამ ძილმა დაუხუტა თვალები.

„ეორე დღეს, როდესაც ქართველთ
გარეგნობით, მზე ამოსულიყო დამლო-
ცდნი ამდგარიყენენ. შველანი სა-
კვებსა ხოცამდნენ, წყალს ეზიდ-
ბოდნენ და საჭმლის თავდარიგში იყუ-
ნენ.

საცები ერთს ალაგას გროვდებოდ-
ნენ და როგორც ეტყობოდათ იქ რა-
ღვა სასჯოა ჰქონდათ. ამ დროს
ჩრა მოვიდა სტუმრებთან და უთხ-
რა:

— შამილის კაცი მოვიდა, წავიდეთ
რ. გვეტყვის.

როგორც ვაგიგეთ, ქუთათურების თა-
ნაუგრძობლობას ლექტორისადმი

„ლექტორმა ცუდი შთაბეჭდილება
მოახდინა მსმენელებზედ, როგორც
გარეგანი ლექციის მხრით, ვგრეთვე
უფერული და უაზრო შინაარსითაც.

„ლაპარაკობს ჩქარა. სიტყვების გა-
მოთქმა არ უფარგა. ლექსებს ჰკით-
ხულობს გაუგებრად და უგრძობ-
ლად,—ბავშვის გაზვიანებული ლექსის
წაკითხვა გვეგონებათ. არა—ეთარი
მიხერა-მოხერა არა აქვს, მხრების აწვე-
დაწვივის მეტი.

„შინაარსით ეს ლექცია უფრო სუს-
ტი გვეჩვენა, ვინემც გარეგანი მხრით.

„შესავალში რამდენიმე სიტყვა სთქვა
ლექციების მნიშვნელობაზედ ჩვენ სა-
ზოგადოებაში. პირველი ნაბიჯი ამ
საქმეში ბ. ბ. წერეთელმა და აკა-
კიმ წასდგაო, მესამე კი მე განლაგა-
რო და ამისათვის დიდი მადლობელი
უნდა იყოთო...“

„შემდგომ ილაპარაკა რუსთველ-
ზედ. შეგვატყობინა, რომ რუსთველი
თურმე დიდი პოეტი ყოფილა და
სცხოვრებდა თამარ მეფის დროს! იმას
დაუწერია თურმე „მეფის ტყაოსანი“
და პირველი გმირი ამ პოემისა არის
ტარიელი. თამარის შემდგომ, სხვა-და-
სხვა პოლემიკურ მიზეზების გამო, ქარ-
თველების ცხოვრება შეცვლილა და
მეფენი „მაიმუნებად“ გამხდარან და
ამათ დაუღუპავთ ჩვენი მშვენიერი
სამშობლო.

„ბატონმა ძეგელმა არ უქო პო-
ლემიკური ნიჭი მახტანგ მეექვსესს,
მაგრამ ღვით ბურამიშვილი ნიჭით
დააყენა ერთს ხაზზედ რუსთველთან.
სხვა დროს, სხვა გარემოებამ, სხვა-
და-სხვა უბედურებამ არ მისცა ბუ-

შველანი ზეზე წამოცვიდნენ ამ
სიტყვებზედ დაიბანეს საჩქაროდ ხელ
პირი და წავიდნენ მოსასმენად, თუ
რა ანბავი მოიტანა შამილის გამოგზა-
ვნილმა კაცმა.

ისინი მივადნენ და თვალ-
წინ წამოუდგათ თეთრ წვერა მოხუ-
ცებული კაცი, გონიერულის სახის
გამომეტყველებით. იმისი აუჩქარებე-
ლი, დალაგებული ლაპარაკი წყარო-
სავით სასიამოვნოდ მომდინარეობდა.
იმისი ვაჟკაცური შეხედულება, შეჭ-
მუნერილი წარბები აშქარად ამტკი-
ცებდა, რომ ამ კაცის მტრად გადაკი-
დება ადვილი არ იყო, თუმცა-კი არც
სიბოროტე, არც ფარისევლობა და
„ფანატიზმი“ არ ეტყობოდა. ისა ლა-
პარაკობდა დალაგებით, საქმეების
მდგომარეობაზედ, ანბობდა, რომ გაი-
ურები კვეპაზელთ საერთო მტრები
არიან, რადგანაც ცდილობენ შემუს-
რონ იმათი ჩვეულება, ძალა, ჩიგ-
დომ მდიდარს ადგილები ხელში და
გაძღონ თავიანთი დამწვეული ხალხი.
იმის აზრით ყველა მამულის შეილის
მოვალეობა არის წინა აღუდგნენ გი-
ურების გაუმადლობას.

ბ. მახსუბაჩიძე.
(გაგრძელება)

რამიშვილის ნიქს ის ძალა, რომელსაც ეხედეთ რუსთველშიო.

„ისეც შეგვატყობინა, რომ შირო თექვსმეტ მარტლოვანი ლექსი ყოფილა.“

„ზოლოს მადლობა უთხრა დამსწრეთა, რომელნიც ცნობის-მოყვარეობის გამო უფრო შეგროვილიყვნენ, ვინემც ცოდნის-მოყვარეობისა.“

„როგორც ჰხედავთ, არა-რა ახალი არა თქმულა ლექსიახედ. მაგრამ რაც სთქვა, ის მაინც რომ ხეირიანად, დაწყობილად და საუფუძლიანის დასკვნებით ეთქვა, ამისთვისაც ღიღი მადლობელი ვიქნებოდით.“

ტფილისის სამკურნალო.

აკადემიკოსები მიიღეს და დღის წესრიგით თარგმნეს საათამდის.

რ მ შ ა ბ ა თ ს. გარდაყვანი და ლისიციკლი—შინაგან აკადემიკოსებისა; კელდიში—სიფილისტიკური და სირურგიული აკადემიკოსებისა; ბასუტოვი—ბუბიაობის, ქალების და უმწვილეების აკადემიკოსებისა; ბაბაევი ძარღვების სისუსტის და შინაგან აკადემიკოსებისა.

ს ა მ შ ა ბ ა თ ს. მინკევიჩი—სირურგიული აკადემიკოსებისა; ლისიციკლი—შინაგან აკადემიკოსებისა; კელდიში—სიფილისტიკური და სირურგიული აკადემიკოსებისა; ბასუტოვი—ბუბიაობის, ქალების და უმწვილეების აკადემიკოსებისა; ბაბაევი და დანიელ-ბუგოვი—ძარღვების სისუსტის და შინაგან აკადემიკოსებისა.

ო თ შ ა ბ ა თ ს. ლისიციკლი და მიკრომანიკი შინაგან აკადემიკოსებისა; კელდიში—სიფილისტიკური და სირურგიული აკადემიკოსებისა; ბასუტოვი—ბუბიაობის, ქალების და უმწვილეების აკადემიკოსებისა; ბაბაევი—ძარღვების სისუსტის აკადემიკოსებისა.

ხ უ თ შ ა ბ ა თ ს. ლისიციკლი—შინაგან აკადემიკოსებისა; კელდიში—სიფილისტიკური და სირურგიული აკადემიკოსებისა; ბასუტოვი—ბუბიაობის, ქალების და უმწვილეების აკადემიკოსებისა; ბაბაევი—ძარღვების აკადემიკოსებისა.

შ ა რ ა ს კ ე ვ ე ს. მინკევიჩი — სირურგიული აკადემიკოსებისა; ლისიციკლი, მიკრომანიკი და დანიელ-ბუგოვი—შინაგან აკადემიკოსებისა; კელდიში—სიფილისტიკური და სირურგიული აკადემიკოსებისა; ბასუტოვი—ბუბიაობის, ქალების და უმწვილეების აკადემიკოსებისა; ბაბაევი—ძარღვების სისუსტის აკადემიკოსებისა.

შ ა ბ ა თ ს. ლისიციკლი—შინაგან აკადემიკოსებისა; კელდიში—სიფილისტიკური და სირურგიული აკადემიკოსებისა; ბასუტოვი—ბუბიაობის, ქალების და უმწვილეების აკადემიკოსებისა; ბაბაევი—ძარღვების სისუსტის აკადემიკოსებისა.

ბანსხალეზანი

პატრიუ მაცეს ვაცნობო ტფილისში მობრძანებულთ მოვარეებთა, რომ ამ წლის 1-ის ოქტომბრიდან მე ავიღე იჯარით სიონის სობორის

პირ-ლა-პირ ბ. ონანოვის ახალი ქარვასლა, რომელშიაც ვაწყობ ნომრებს რკანის კრატებით, ფეხებით და ყოველი მოწყობილება იქმნება სუფთად.

ფასი იქმნება იმავე წესით, როგორათაც სხვა ქარვასლებშია, იმავე რგად, როგორაც მქონდა შორხმ ზის ქარვასლა იჯარით.

ამავე ქარვასლაში იმყოფებიან შუა ეტაჟში № 48 კომპისიონერი გ. ია. რატინი და ე. ი. ჩიქოვანი.

მთავარადრე მკურნე გილდი გეგონქ ვარლამის-მე ახნაზაროვი. (10—9)

კავკასიის-აქეთა მხრის რკინის გზა

ზამგეობას რკინის გზისა პატრიუ აქვს საყოველთაოდ განაცხადოს, რომ პირველ ამა ოქტომბრის თვიდან საბარგო-საჯდომი მატარებელი № № 5 და 6 ივლიან მხოლოდ ტფილი ის და ხაშურის სტანციებს შორის, ქუთაისის მატარებელი კი, რომელნიც ამათ შესაგებებლად გამოდიოდნენ რიონის სტანციამდინ სრულდებით აღარ ივლიან. (3—1)

ტფილისის ძალაქის

გამგობისაგან

ტფილისის ქალაქის გამგობა იწვევს პირთ, რომელნიც მოისურვებენ იჯარით აიღონ საქალაქო სახლის ქვის მუშაობა და შელესვა ველიამინოვის ქუჩის მხრით, მობრძანდნენ ვაჭრობაზედ ქალაქის გამგობის სადგომში სამძაბათს, 12 ამა ოქტომბრის რიცხვსა.

დაწვრილებითი პირობების შეტობა შეიძლება მუდამ დღე გამგეობის სადგომში დიდის 10-დამ 2 საათამდე ნაშუადღევისა. (3—1)

ინგლისის მადანიაში

თბილისი

საქმე

მაგრებს თმას და ადრინდელ ფასს ამღებს, ფასი ერთა შუქისა 2 მ., გაგზავნით 2 მანეთი და 28 კაპ.

აქვე ისეიდება ქინის შომადა თქვის გასამაგრებლად. ფასი 1 მან. სმოტკი თავის ტვიჯალის მოსასპობლად, ტაღეტის სპ. ი, დუხები და ს. (10—2)

დაიბუჭდა და ისეიდება გრ. ჩარკვიანის ქართული წიგნის მალაზიაში

სახსოვარი

ბატონიშვილის ალექსანდრეს-ძის ირაკლის გარდაცვალებაზე.

შეკრებილი და გამოცემული ზ. ჭიჭინაძისგან ფასი სუთი შაური.

ძართველ ძალაქისაგან ნათარგმნი

მოსხრობანი

წიგნი მკურნე. ისყიდება ტფილისში: შევერდოვთან, ჩარკვიანთან და ბრიქუროვის წიგნის მალაზიაში (ბალის პირ-ლ-პირ). ჭუთიანში: შილაძის და ნიკოლაძის მალაზიაში. გორში: მ. ძერესელიძესთან.

დაიბეჭდა და გამოვიდა ახალი სომხური წიგნი

მწვემის სტვირი

ლუქსანი, სიფილსი და ზღაპრები ცნობის-მოყვარე ყრმათათვის სკოლაში და შინ საკითხავად აღიანდისა გამოცემა გ. მ. შავერდავის გასუთის სააგენტოსი. ფასი ერთი აბაზი (10—10)

დაიბეჭდა და ისეიდება გრ. ჩარკვიანის ქართული წიგნის მალაზიაში

მამულის საერთო მფლობელობაზე თსუელება ანტონ შურცელაძისა გამოცემული ზაქარ ჭიჭინაძისაგან. ფასი თითო წიგნისა ერთა აბაზი

დაიბეჭდა, გამოვიდა და ისეიდება ტფილისის წიგნის მალაზიაში

ი ბ ა მ - ა რ ა კ ა ნ ი

ტილოვისაგან და სიბრძნე-სიცოცხლეგან გალოქაილი თ. რ. გრასიფისა.

ისაიდება ტფილისის წიგნის მალაზიაში ახლად გამოსული რუსულს ენაზე წიგნი.

Грузинскія крестьянскія грамоты, крѣпостные и судебные акты, грамоты и письма грузинскихъ и персидскихъ царственныхъ особъ. (Материалы для истории древней Грузии). сост. Д. П. Пурцеладзе. მუთაისში ისეიდება შილაძეების მალაზიაში.

ფასი ერთი მანეთი

ტაშცისა

საკვებავ სობაგუელებათა, რომელნიც იყიდებიან თფილისის ბაზრებში, აქუნებში და დატანებთ 1 თკტამბრადამ 15 თკტამბრამდის.

ზამომცხვარი პური: ხორბლის ფქვილის

პირველის ხარისხის	— 1 გირ. 5 1/2
მეორის	— 1 გირ. 4 1/2
მესამის	— 1 გირ. —

იმავე ფქვილ. თორნეში გამომცხვარი:

პირველის ხარისხის	— 1 გირ. 6 1/2
მეორის	— 1 გირ. 4 1/2

ჭვარის-მამის პური:

პირველ ხარის. ლავაში	1 გირ. 6 1/2
მეორის	— 1 გირ. 5 1/2
მესამის	— 1 გირ. 4 1/2

ძროხის ხორცი:

პირველის ხარისხის	— 1 გირ. 8 1/2
მეორის	— 1 გირ. 7 1/2
სუკი	— 1 გირ. 14 1/2
ცხვრის ხორცი	1 გირ. 8 1/2

ლორის ხორცი:

პირველი ხარისხის	— 1 გირ. — 1/2
მეორის	— 1 გირ. — 1/2

გამოვიდა ცალკე წიგნათ

სამშობლო!

ისაიდება შავარდოვის სააგენტოში. ფასი 60 კაპ. (20—20)

ბიბლიოგრაფიული განცხადება.

ბუნების ძარი, ანუ ყრმათათვის საკითხავი წიგნი უმცროსს გლსეში სსსმარებელი, შედგენილი ი. გოგუბაშვილისგან, დაიბეჭდა მეოთხე შეცვლილი გამოცემა და ისეიდება გრიჭოვის წიგნის მალაზიაში, კუკის ხიდის ყურთან. ფასი თხუთმეტი შაური. სასწავლებლებს და კომპანიებს, რომელნიც იყიდიან ნაღდს ფულზედ ერთად თხუთმეტს ეგზემპლარისა, ანუ მომეტეულსა, დაეთობა ეგზემპლარის თათსმეტ შურად; ვინც რც-და-ათს ეგზემპლარის იყიდის, წიგნი მიეცემა ცამეტ შურად. ყდისათვის უნდა დაემატოს სამი შაური.

პარტა სამართველონი, მეორე შეცვებული გამოცემა; ისეიდება იმავე მალაზიაში. ფასი სამი აბაზი; ვინც ათს ეგზემპლარის იყიდის, ვარტა მიეცემა თერთმეტ შურად, ოცი ეგზემპლარის შეიდეკლს—ათს შურად.